

Kształcenie i rozwój zawodowy nauczycieli dwujęzycznych

Katarzyna Brzosko-Barratt

K.Brzosko-Barratt@uw.edu.pl

IV Ogólnopolski Zjazd Przedszkoli i Szkół Dwujęzycznych

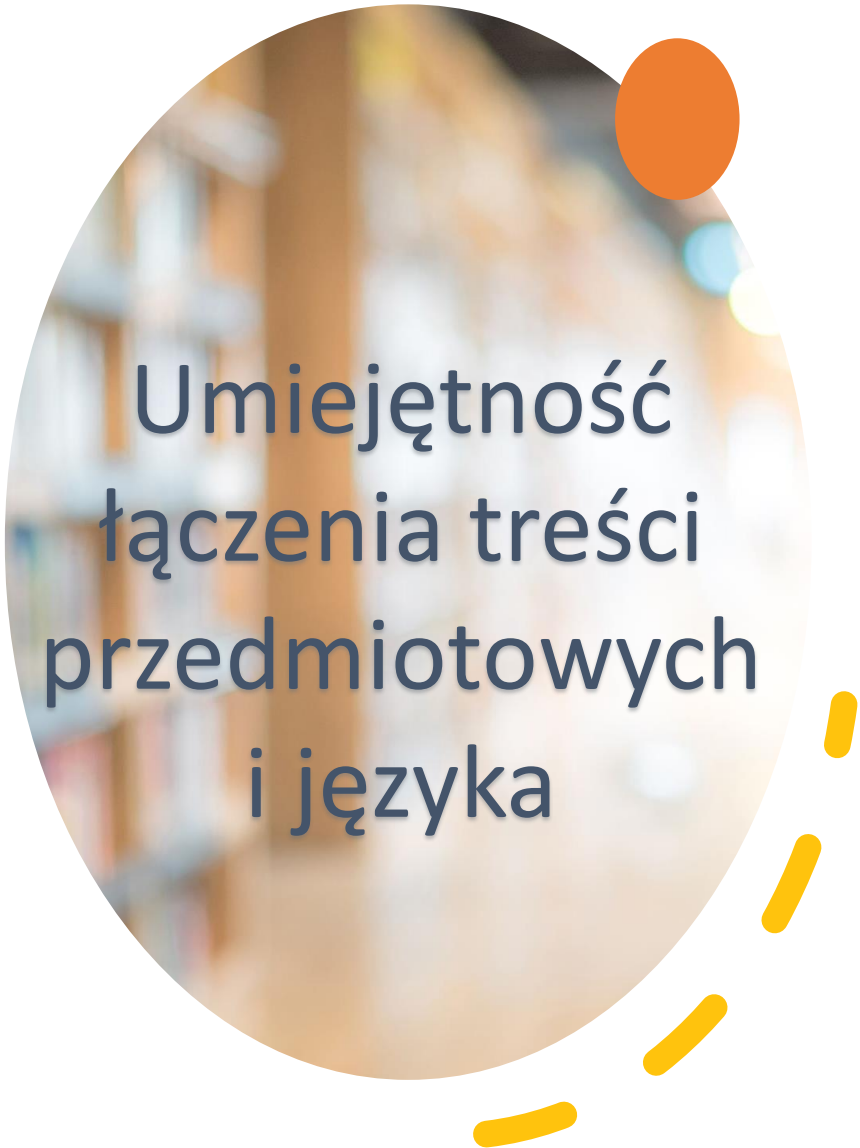
Wydział Pedagogiczny

18.10.2021

Terminy związane z edukacją dwujęzyczną

- **CLIL** (zintegrowanie podejście przedmiotowo-językowe)
- **Immersja językowa** (zanurzenie językowe)
- **Content Based Instruction CBI** (podejście do nauczania języka poprzez integrację części w Ameryce Północnej)
- **English Medium Instruction (EMI)** (Nauczanie w języku angielskim-głównie uczelnie wyższe)

Umiejętność
łączenia treści
przedmiotowych
i języka

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Podstawa Programowa– 2017

- Szkoła podstawowa – klasy VII and VIII
- Szkoła ponadpodstawowa- wszystkie klasy

Liczba szkół zwłaszcza na poziomie szkoły podstawowej znacznie wzrasta (2017-2018: 280; 2018-2019: 320 wg. Systemu Informacji Oświatowej)

Kwalifikacje do nauczania dwujęzycznego (MEN, 2017)

Nauczyciel przedmiotu, który posługuje się językiem obcym na poziomie co najmniej B2, udokumentowanym wymaganym certyfikatem (załącznik do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2017 r. poz. 1575), lub nauczyciel języka obcego, który uzyskał dodatkowe kwalifikacje do nauczania przedmiotu niejęzykowego.

Różnorodność kontekstów oraz programów szkół dwujęzycznych

- Różnorodność rozwiązań i kontekstów w których wprowadza się elementy edukacji dwujęzycznej w klasach młodszych
 - programy autorskie
 - innowacje oraz eksperymenty
 - oddziały międzynarodowe (PYP, MYP, oraz np. programy brytyjskie, kanadyjskie)
 - zajęcia dodatkowe
 - Elementy edukacji dwujęzycznej pojawiają się na lekcjach języków obcych (soft clil)
- Edukacja dwujęzyczna w klasach 7-8 szkoły podstawowej
- Edukacja ponadpodstawowa (zróżnicowanie ze względu na treści przedmiotowe)

Co wiemy o potrzebach doskonalenia nauczycieli dwujęzycznych

- Zróżnicowane potrzeby w zależności od wykształcenia (nauczyciel języka, nauczyciel treści przedmiotowych, kontekstu szkoły, doświadczenie studiowania/pracy zagranicą (Pérez Cañado, 2016)
- Obszary doskonalenia: metody/strategie edukacji dwujęzycznej, język obcy, język specjalistyczny, umiejętności informatyczne, kompetencje językowe (literacy), tworzenie programów nauczania, umiejętność łączenia treści przedmiotowych i języka (Fernández R., & Halbach A. 2011)
- Umiejętności pracy zespołowej, współpracy wewnątrzszkolnej oraz zewnątrzszkolnej, współpracy zagranicznej Czura, A.K.Papaja,; Moate, 2011, 2014)
- Potrzeba większej ilości badań na temat doskonalenia nauczycieli w dwujęzycznych w Polsce (Tedick & Zalmer, 2016; Yi Lo, 2020)

Trendy w edukacji językowej, które wpisują się w edukację dwujęzyczną

- Różnojęzyczność (ang. plurilingualism)
- Wielojęzyczność (ang. multilingualism)

Edukacja językowa nie jest obecnie postrzegana jako nauka jednego, dwóch czy trzech języków w izolacji (monolingwalnie). Obecnie celem edukacji językowej jest rozwinięcie umiejętności językowych, które są widziane bardziej globalnie poprzez rozwijanie kompetencji językowych, na które wszystkie języki mają wpływ.

Zmiany dotyczą praktyki szkolnej, organizowania edukacji w szkołach dwujęzycznych oraz procesu przygotowania nauczycieli do prowadzenia edukacji dwujęzycznej

Doskonalenie zawodowe w szkołach dwujęzycznych nie może się ograniczać do nauczycieli dwujęzycznych

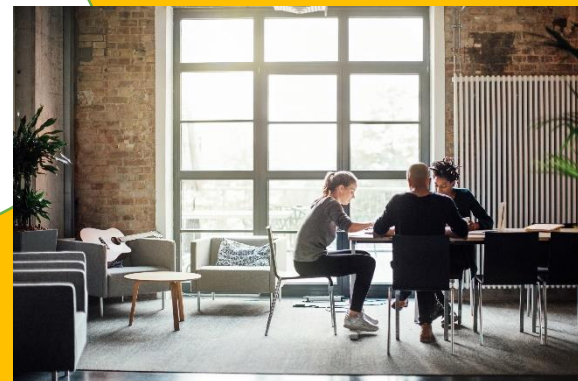
Nauczycieli dwujęzyczni

Nauczycieli języków obcych

Dyrekcji i administracji

Nauczycieli przedmiotowi uczący po polsku

Nauczycieli języka polskiego

Pierwsze modele kształcenia nauczycieli dwujęzycznych CLIL

1. Podstawy edukacji dwujęzycznej
2. Rozwijanie umiejętności językowych przedmiotowych oraz integracji przedmiotowo-językowej
3. Planowanie i prowadzenie lekcji
4. Umiejętności międzykulturowe

(David Marsh, Peter Mehisto, Dieter Wolff, María Jesús Frigols Martín, 2010), 'CLIL Teacher's Competences Grid' (Bertaux et al. 2010), the 'European Framework for CLIL Teacher Education' (Marsh et al. 2010)

Kształcenie nauczycieli dwujęzycznych

Wyzwania kształcenia nauczycieli dwujęzycznych w Polsce (i zagranicą)

- Problemy związane z regulacjami prawnymi oraz standardami kształcenia (braku standardów kształcenia nauczycieli dwujęzycznych)
- poziom znajomości języków obcych wykładowców oraz studentów (poziom B2 czy C1)
- brak wykładowców z doświadczeniem nauczania dwujęzycznego w obrębie poszczególnych dydaktyk
- podział między metodykami przedmiotowymi (edukacja przyrodnicza, artystyczna, zdrowotna), a nauczaniem języka
- brak zajęć na temat edukacji dwujęzycznej (jeżeli to głównie na kierunkach językowych a nie przedmiotowych)
- Ograniczone możliwości łączenia języka z innymi przedmiotami np. poprzez wspólne tworzenie planów, materiałów dydaktycznych, wspólnego oceniania materiałów dydaktycznych lub planów nauczania
- ograniczony dostęp do szkół dwujęzycznych w czasie praktyk

Przykład:
Graduate
Programme
of Teaching
English to
Young
Learners
(GPTE) na
UW

- Studia magisterskie prowadzone w języku angielskim (EMI)
- Przygotowujące do wczesnego nauczania języka angielskiego oraz integracji językowo-przedmiotowej
- Rozwijanie kompetencji językowych studentów (szereg kursów oraz pisanie pracy magisterskiej)
- Teoria i praktyka wczesnego nauczania języka oraz edukacji dwujęzycznej
- Edukacja przedmiotowa w języku angielskim
- Umiejętność planowania i integrowania języka i treści przedmiotowych poprzez wspólne zadania
- Praktyki w szkołach dwujęzycznych pod opieką doświadczonych mentorów
- Wizyty studyjne w innych miastach oraz zagranicą

Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna nowe standardy kształcenia (2021)

(przygotowanie
do nauczania
języka obcego)

- 5 letnie studia przygotowujące do edukacji wczesnoszkolnej i przedszkolnej ale:
- 60 godzin psychologiczno-pedagogicznych podstaw nauczania języka obcego
- 60 godzin metodyki nauczania języka obcego
- 120 godzin języka obcego
- Praktyki językowe nie mają przypisanej liczby godzin (?)

Czy nowe standardy są wystarczające aby przygotować nauczycieli do większej integracji przedmiotowo-językowej?

Potrzeby doskonalenia zawodowego nauczycieli dwujęzycznych: wyniki badań (2017-2019)

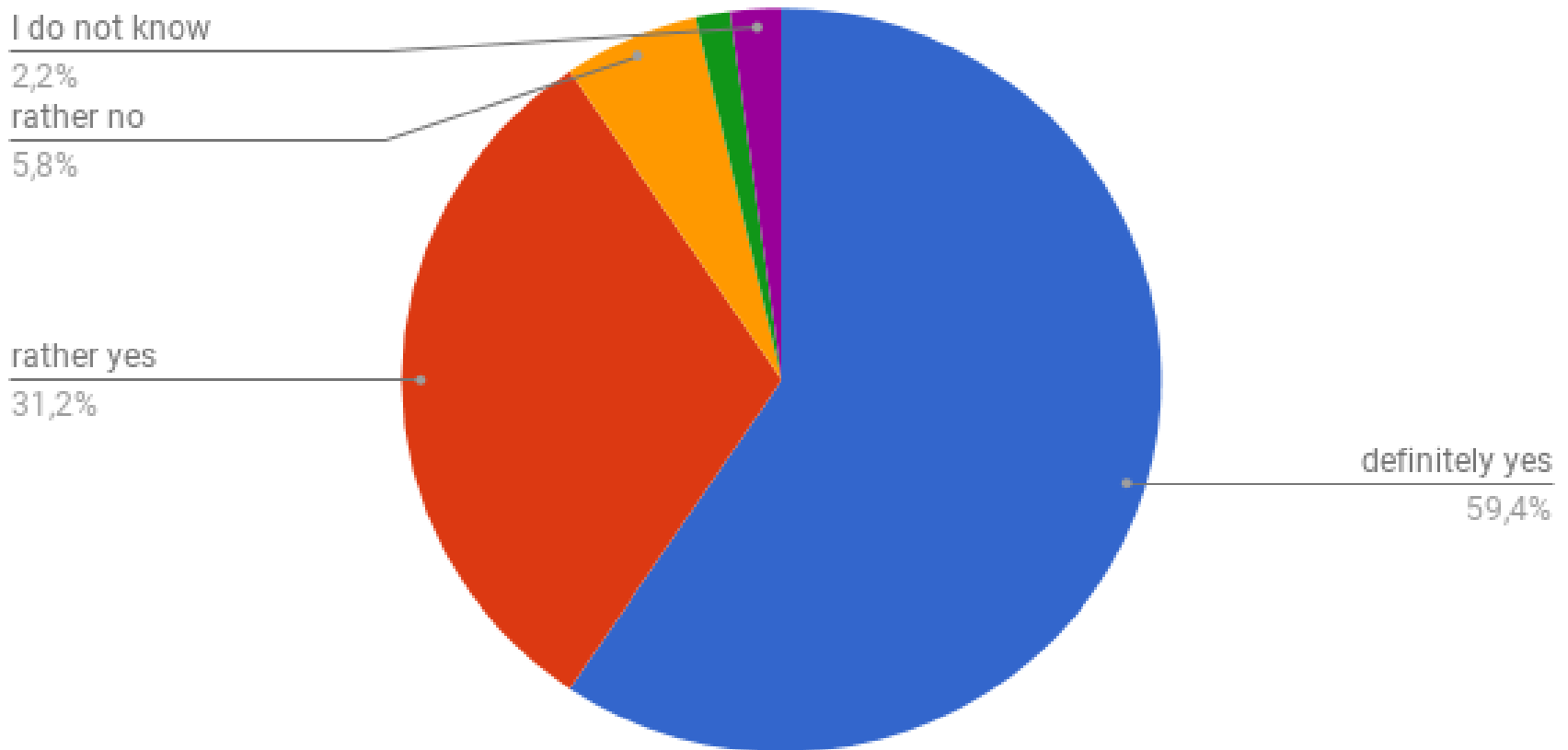
Badanie: kwestionariusz ankiety (Brzosko-Barratt, Jaros, Stępnia, 2018)

- Sposoby zbierania danych : **online – google forms**
- Liczba uczestników badania: (**N=198: nauczyciele – 138, dyrektorzy szkół – 60**)
- Type of school:
 - dyrektorzy szkół publicznych – **48 (80%), niepublicznych – 12 (20%)**
 - nauczyciele: szkoły publiczne – **124 (89,9%), niepubliczne – 14 (10,1%)**

Luty – kwiecień 2018

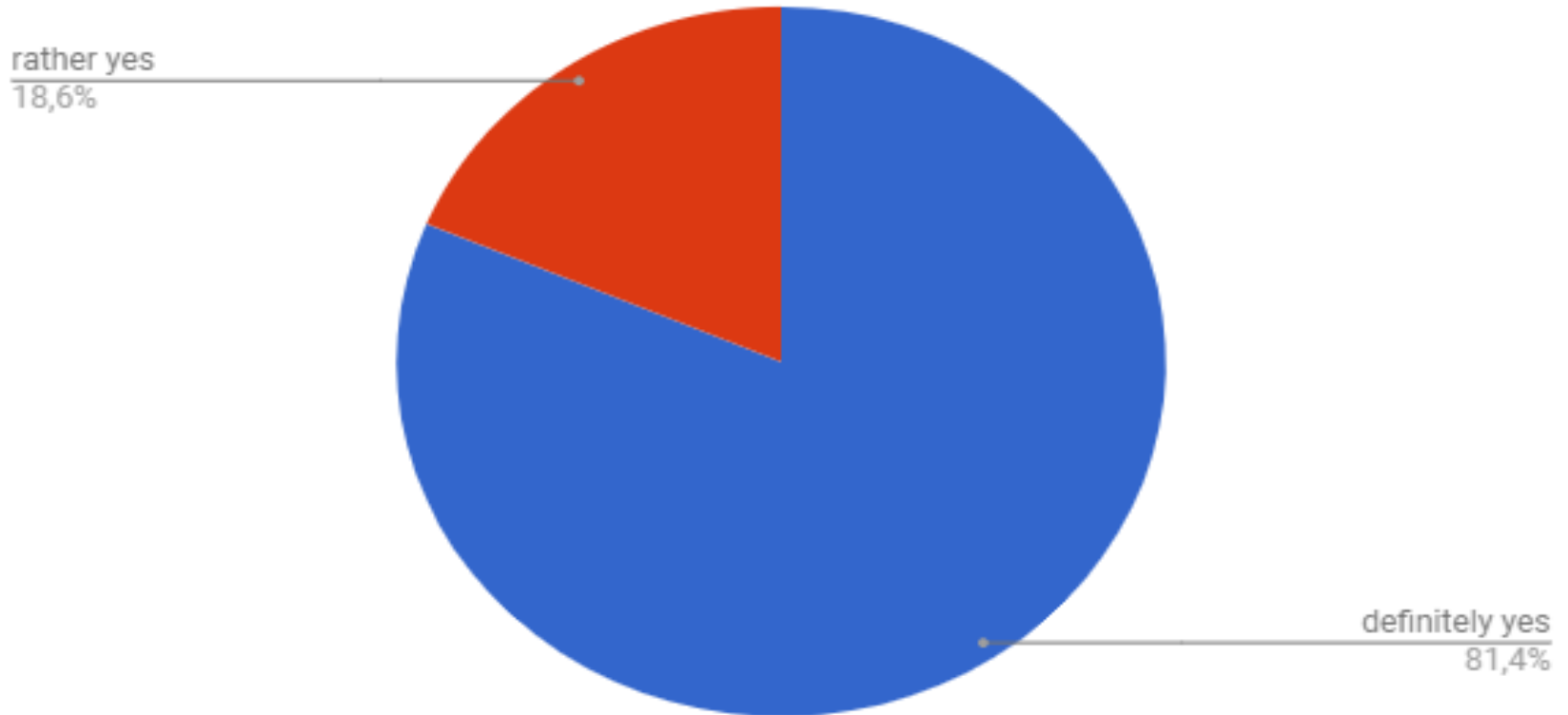
Potrzeba rozwoju zawodowego nauczyciele vs. dyrektorzy szkół

Q23. Do you see the need for professional development for bilingual teachers - teachers' responses

Potrzeba rozwoju zawodowego nauczyciele vs. dyrektorzy

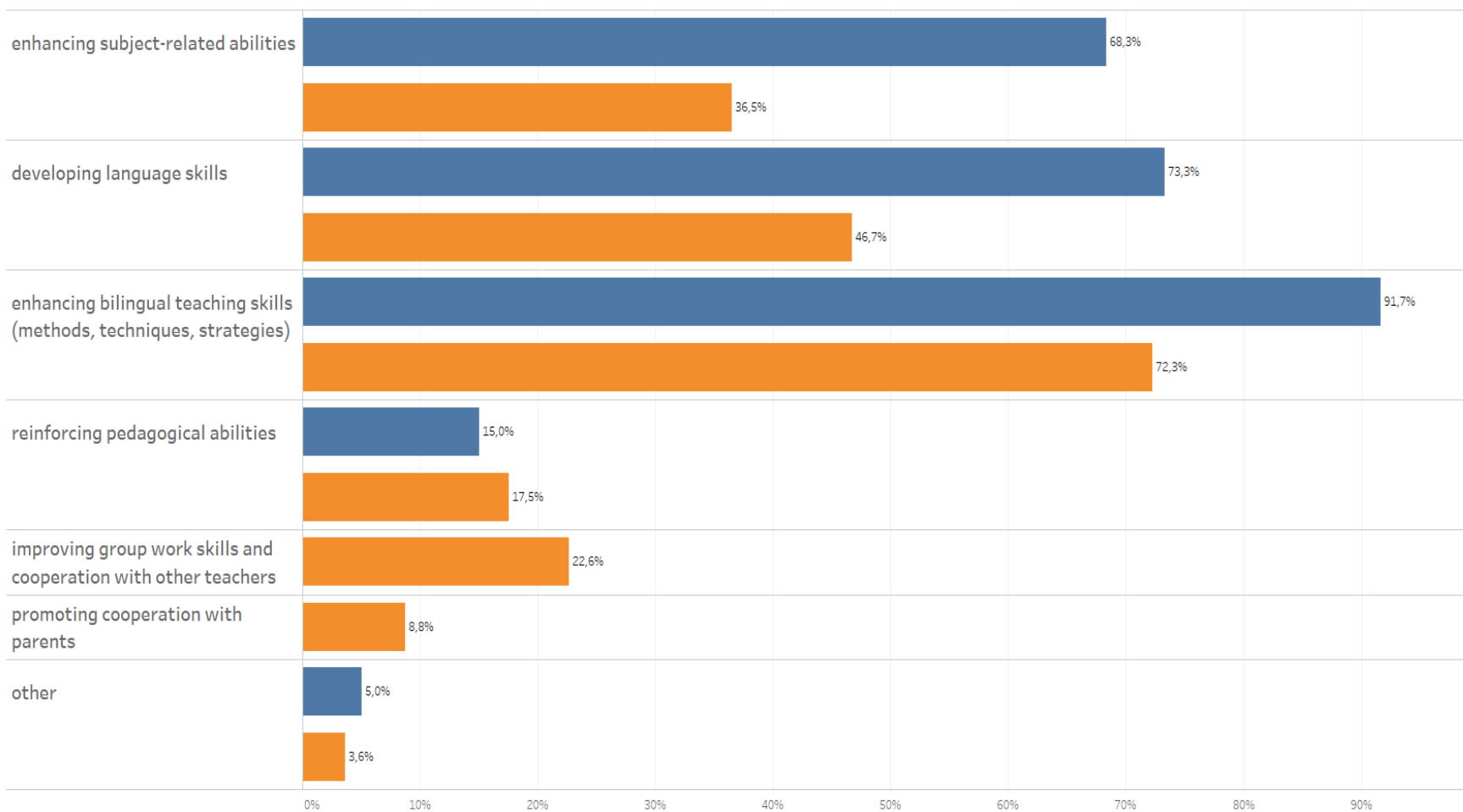
Q21. Do you see the need for continuous development for bilingual teachers? - principals' responses

Obszary doskonalenia zawodowego wybrane przez nauczycieli i dyrektorów

■ Survey for principals, 22. In what forms of continuous professional development should bilingual teachers participate?

■ Survey for teachers, 24. In what forms of continuous professional development would you like to participate?

Problemy z językiem podczas prowadzenia lekcji dwujęzycznych

■ No ■ Yes

I am a graduate of English Philology
(MA course)

I am a graduate of English Philology
(BA course)

I hold B2 level certificate (according
to CEFR)

Obszary najczęściej wymieniane przez dyrektorów oraz nauczycieli

Both groups indicated the needs for PD:

1. Nauczanie dwujęzyczne (metody, techniki, strategie)

91% dyrektorzy

72% nauczyciele

2. Doskonalenie języka - **46% dyrektorzy**

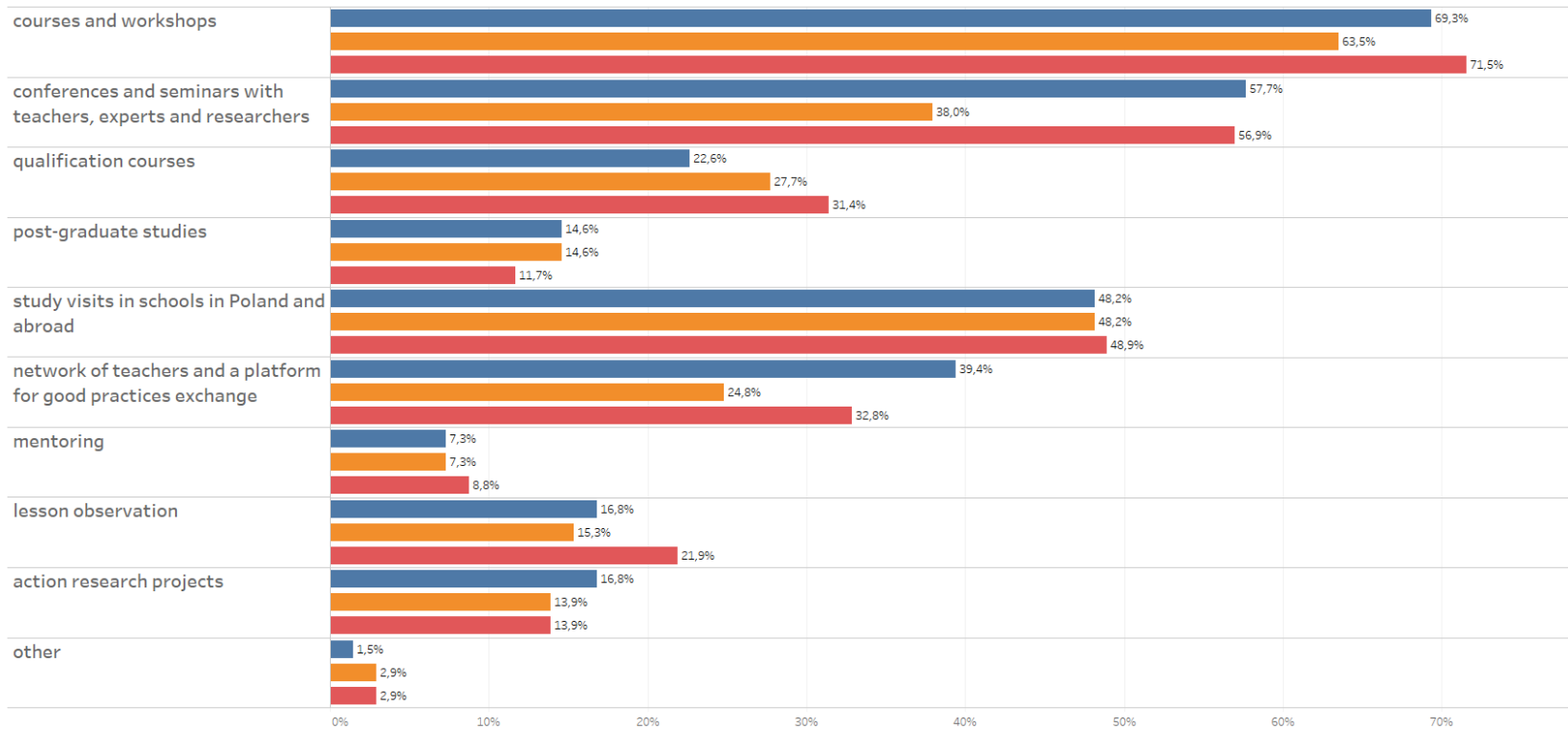
73% nauczyciele

3. Treści przedmiotowe - **68% dyrektorzy**

36% nauczyciele

Formy doskonalenia zawodowego w których nauczyciele dwujęzyczni chcieliby uczestniczyć ?

- 25. Can you indicate the types of activities/forms of professional development enhancing subject-related abilities, you would like to participate in?
- 26. Can you indicate the types of activities/forms of professional development enhancing language skills, you would like to participate in?
- 27. Can you indicate the types of activities/forms of professional development enhancing bilingual teaching skills, you would like to participate in?

Preferowane formy doskonalenia zawodowego

Kursy i warsztaty (69% treści przedmiotowe; 63% język; 71% nauczanie dwujęzyczne)

Konferencje i seminaria z ekspertami oraz badaczami oraz (57% ; nauczanie dwujęzyczne 56%)

Rozwijanie umiejętności językowych to **wizyty studyjne** w Polsce oraz zagranicą (48%)

Najmniej zainteresowania to **mentoring** (7% treści przedmiotowe oraz język; 8% nauczanie dwujęzyczne)

Rodzaje wsparcia dla nauczycieli (nowe, zintegrowane modele doskonalenia zawodowego dla nauczycieli dwujęzycznych (Yi Lo, 2020)

Intensywne kursy

- Teoretyczne i praktyczne podstawy edukacji dwujęzycznej
- Wyjazdy zagraniczne
- Wizyty studyjne
- Kursy podyplomowe
- Seminaria naukowe i konferencje
- Jeżeli warsztaty to w połączeniu z wizytami w szkole, obserwacjami lekcji

Kursy na terenie szkoły

- Wsparcie na terenie szkoły
- Współpraca na terenie szkoły i poza nią
- Obecność mentorów
- Wsparcie uniwersytetów
- Ciągłość
- Wspólne planowanie, wdrażanie i refleksja podsumowująca

Przykłady projektów doskonalenia zawodowego

1. Warsztaty i kursy (w tym studia podyplomowe-nabór otwarty na Wydziale Pedagogicznym)
2. Projekty międzynarodowe developing literacy for CLIL contexts (Lit4Clil) (zakończony)
3. Projekty typu „action research” dotyczące edukacji przyrodniczej (zapraszamy do współpracy)

Developing Literacy for CLIL contexts

lit4clil.uw.edu.pl

- Podejście oparte na pracy z autentycznym tekstem w języku obcym (ustnym i pisanym) w klasach 3-5 (**Literacy-based approach to teaching English**)
- Przygotowanie 30 mentorów (literacy mentors), którzy wspierają wdrażanie tego podejścia
- Stworzenie materiałów dydaktycznych oraz materiałów do kształcenia i doskonalenia nauczycieli

(plany lekcji, kart pracy, fragmenty lekcji oraz kursy online dla zainteresowanych)

Konferencja i warsztaty

Analiza doświadczeń

Analiza potrzeb

Stworzenie narzędzia do planowania

Kurs dla mentorów

Przygotowanie 30 nauczycieli

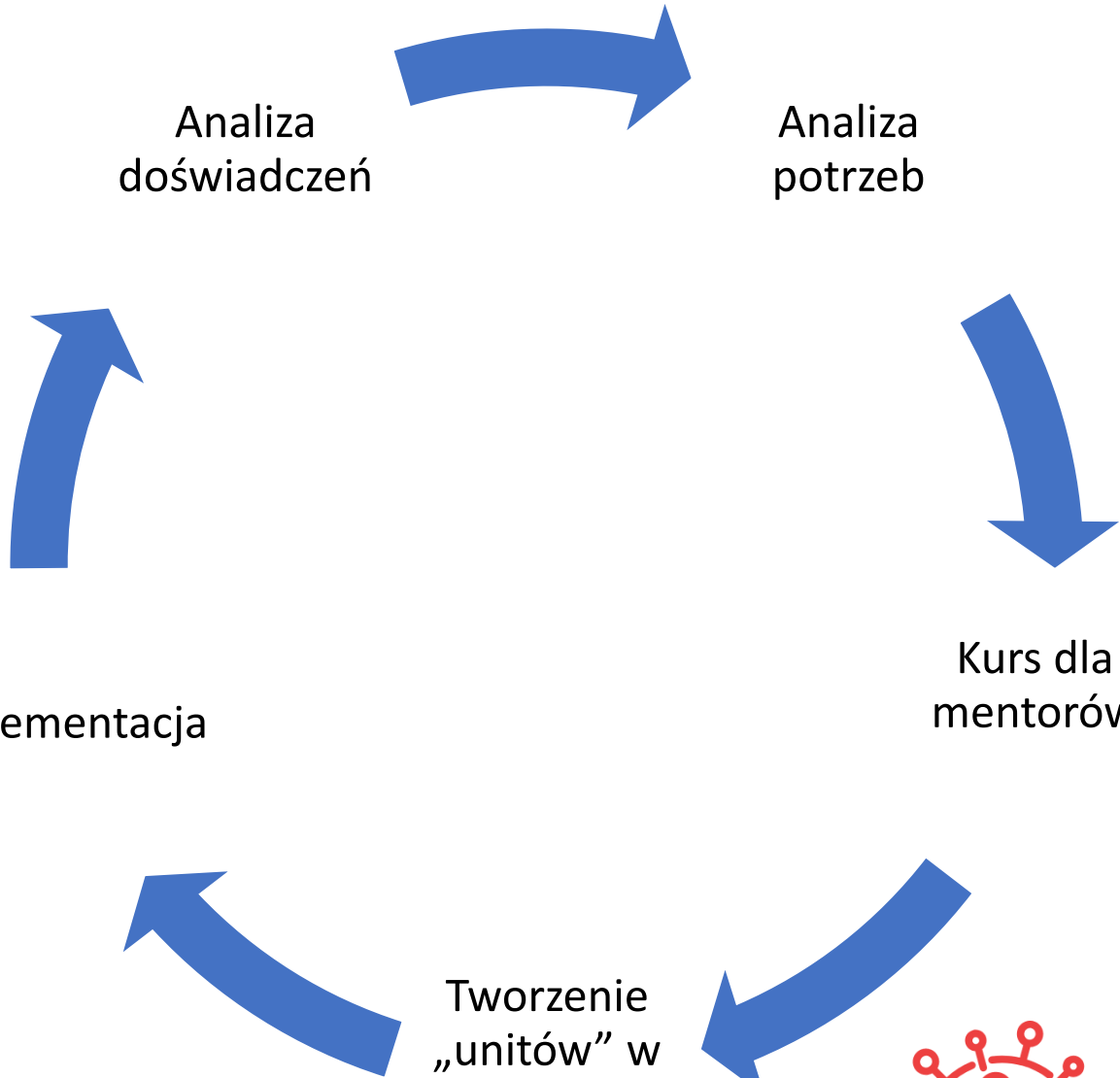
Tworzenie „unitów” w małych grupach

Implementacja

Stworzenie 10 unitów

Praca w grupach 3 osobowych

Projekt opierający się na zintegrowaniu edukacji przyrodniczej i języka angielskiego

Ekologia (może być wykorzystany na poziomie klasy 7-8)

- Projekt oparty jest na współpracy nauczycieli
- Prowadzony przez 2-3 nauczycieli (biologii oraz angielskiego)
- Projekt polega na działaniach pro-ekologicznych
- Uczą się o ekologii w ramach biologii
- Rozwijają swoje umiejętności językowe
- Piszą prezentacje, opisują doświadczenia, dłuższe formy literackie eseje często o charakterze literackim
- Uczniowie aktywnie uczestniczą w pracach ogrodniczych, ekologicznych
- **Nabór** do projektu dla nauczycieli klas 7-8 pracujących w szkołach lub oddziałach dwujęzycznych

Josh Skjold:

j.skjold@uw.edu.pl

Podsumowanie

Wnioski

- Rozszerzanie oferty nauczania dwujęzycznego wymaga przygotowania nauczycieli, sukces zależy od dobrze przygotowanej kadry
- Nauczyciele i dyrektorzy wybierają chętniej formy doskonalenia o charakterze bardziej krótkotrwałym i mało zindywidualizowanym, chociaż badania i modele wskazują na potrzebę bardziej długotrwałych szkoleń.
- Bardziej efektywne są szkolenia organizowane dla poszczególnych szkół. Nauczanie dwujęzyczne jest zazwyczaj bardzo związane z lokalnymi kontekstami (nauczyciele, współpraca)
- Więcej projektów opartych na współpracy między szkołami a uniwersytetami.
- Uniwersytety, organizacje i stowarzyszenia powinny wspierać rozwój zawodowy nauczycieli dwujęzycznych poprzez organizowanie różnego rodzaju kursów.

Bibliografia

- Brzosko-Barratt K., Jaros I., Stępnia A. 2018. Exploring principals' and CLIL teachers' perceptions of continuous professional development. Unpublished manuscript, ATEE Spring Conference, Białystok.
- Cammerata L., Tedick D.J., (2012). Balancing content and language in instruction. The experience of immersion teachers. *Modern Language Journal*, 96(2), 251-269.
- Czura A., & Papaja K. 2013. Curricular models of CLIL education in Poland, "International Journal of Bilingual Education and Bilingualism", no. 16 (3), pp. 321–333.
- Fernández R., & Halbach A. 2011. Analysing the situation of teachers in the Madrid autonomous community bilingual project, [in:] Y. Ruiz De Zarobe, J.M. Sierra, & F. Gallardo Del Puerto (eds.), *Content and foreign language integrated learning. Contributions to multilingualism in European contexts*, Peter Lang, Frankfurt-am-Main, pp. 103–127.

Bibliografía

Moate, J., (2011) The impact of foreign language mediated teaching on teachers' sense of professional integrity in the CLIL classroom. *European Journal of Teacher Education* 34(3):333-346

Moate, J., (2014) Identity, agency and community: reconsidering the pedagogic responsibilities of teacher education. *British Journal of Educational Studies* 62(3):249-264

Pavón Vázquez V., & Ellison M. 2013. Examining teacher roles and competences in content and language integrated learning (CLIL), "Linguarum Arena", no. 4, pp. 65–78.

Pérez Cañado M.L. 2016. Teacher training needs for bilingual education: In-service teacher perceptions, "International Journal of Bilingual Education and Bilingualism", no. 19, pp. 266–295.

Pérez Cañado M.L. 2016. Are teachers ready for CLIL? Evidence from a European study, "European Journal of Teacher Education", no. 39, pp. 202–221.

Pérez Cañado M.L. 2018. CLIL and pedagogical innovation: Fact or fiction?, "International Journal of Applied Linguistics", no. 28 (3), pp. 369–390.

Bibliografia

Tedick D.J, Zilmer C., (2018)Teacher perceptions of immersion professional development experiences emphasizing language-focused content instruction.Journal of Immersion and Content Based Language Education 6:2 , pp 269-294.

Yuen Yi Lo (2019) Development of the beliefs and language awareness of content subject teachers in CLIL: does professional development help?, International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 22:7, 818-832

Yuen Yi Lo(2020) Professional Development of CLIL Teachers. Springer Singapore

Dziękuję!
Thank you!
Merci!
Danke schön!

k.brzosko-barratt@uw.edu.pl